

Av Silvija Seres

Vi er noen få uker unna et stortingsvalg, og digitalisering er knapt på kartet hos noen politikere. Jeg vil så gjerne vite mer om hvordan våre politikere sikrer at Norge står rustet til å forme vår digitale fremtid.

Matematiker og digitaliseringsekspert med bred styre- og ledererfaring. Gründer av podkasten Lørn.Tech.

En ansatt i helsevesenet stilte meg nylig spørsmålet: Hvor mye overvåkning kan en helseinstitusjon tillate av en voldelig psykisk utviklingshemmet? Og hvem skal eie disse dataene?

Gode spørsmål. La oss finne ut av det.

«Mer data» krever harde prioriteringer og ny kunnskap, og nye økonomi- og samfunnsmodeller. Vi har ingen tid å miste fordi akkurat nå blir valgene tatt på vegne av oss i det store utland, og vi er i ferd med å miste vår demokratiske påvirkning.

Truer kjerneverdiene våre

Hva skal datapolitikk være? Svaret haster, for utviklingen går i hyperfart, og styres av dem som bygger den datastyrte verdenen vi går inn i. Alternativet er regulatorisk og politisk handlingslammelse som skjuler seg bak misforståtte forsiktighetsprinsipper.

En passiv «vente og se»-holdning er farlig, og resulterer i ytterste konsekvens polarisering av makt, kunnskap og kapital.

En slik utvikling vil true våre viktigste kjerneverdier som fellesskap, likhet, og tillit. Likevel klarer vi ikke å mobilisere til en forståelig og involverende debatt om digitalisering. Fordi det krever ny læring, og det er for slitsomt.

-Ta posisjon!

Vi er noen få uker unna et stortingsvalg, og digitalisering er knapt på kartet hos noen politikere. Jeg vil så gjerne vite mer om hvordan våre politikere sikrer at Norge står rustet til å forme vår egen digitale fremtid. Hver av stortingspartiene kan posisjonere seg digitalt på en unik måte, ut ifra sine førende kjerneverdier. Særlig på digitalisering, siden det er så mange nye posisjoner å ta. Faktisk er alle ledige, unntatt «samtidig mer data og mer personvern», som er det største paradokset og en digital umulighet.

Det haster

Datapolitikk er krevende, fordi den forutsetter en ny tverrfaglighet og ydmykhet for en ukjent fremtid. Den må utvikles på en god og demokratisk måte, og slikt tar tid. Derfor haster det å starte. Vi kan gjøre som Storbritannia, og lage et forståelig, motiverende og skarpt AI-veikart, som løfter frem reelle samfunnsmuligheter og utfordringer. Eller vi kan starte med vårt unike historiske og kulturelle utgangspunkt, og dra inn alle i de nye digitale dilemmaene. Det er nok av nye samfunnsutfordringer som oppstår i teknologiens indre logikk.

Det handler ikke om hvorvidt vi faktisk skal digitalisere Norge, men om hvordan.

Her er noen eksempler:

Hvis data er den nye oljen, hva virker på vår motor?

Skal staten styre den digitale utviklingen, eller markedet?

Skal vi skape verdensledende nisje-kraftsamlinger?

Hvordan motvirker vi polariseringen?

Skal vi skape nye jobber eller videreutvikler de eksisterende?

Hvordan får vi til livslang læring for alle, ikke bare for eliten?

Er bærekraft en digital vekstmotor?

Vi er alle usikre på hva som er riktig etikk og politikk om data - men når ingen hever røsten, uteblir også debatten, konsensusen og de politiske vedtakene. Og vi blir de-facto regulert av dem som leverer de nye digitale systemene til oss, uten nødvendige verdimeslige føringer fra vår side.

Det finnes nye innspill: «digitalskatt», «hjemfallsrettigheter på data», «teknologisk velferd», «verdibaserte algoritmer», «sosialsmarte byer», men det hjelper ikke om vi ikke eier disse begrepene i fellesskap.

Lederne våre blander fortsatt begrepene «algoritme» og «logaritme», og dette sees på som sjarmerende kokettering med teknisk uvitenhet.

For at både offentlige og næringslivet skal kunne forholde seg til utfordringene som vil dukke opp - og for at vi i Norge skal klare å forme vår egen digitale fremtid - er det avgjørende å diskutere og peke ut en retning.